

مذاکره‌ای که گمرک با اتریش و فرانسه دارد

بیش از ۹۵ درصد عملیات گمرکی از طریق سامانه جامع گمرکی و پنجره واحد تجارت فرامرزی انجام می‌شود که بزرگترین دستاورد گمرک در دولت یازدهم گمرک دیجیتال بوده؛ دستاوردی که بزرگترین تحول گمرکی است.

مسعود کرباسیان اظهارداشت: گمرک ما شبیه یک اتاق شیشه‌ای شده در حالی که این موضوع در گذشته وجود نداشت، در حال حاضر همه اطلاعات و مجوزها در گمرک قابل ردیابی هستند و تمام پرونده‌ها در کمترین زمان ممکن قابل دسترسی است.

کرباسیان با بیان اینکه ما کاری کردیم که اطلاعات تجارت خارجی برای همه صاحبانظران و مردم به راحتی قابل دسترسی باشد و چیزی برای پنهان کردن در گمرک نداریم، گفت: مقایسه کنید با گذشته که فقط در یک نمونه مجوز واردات انواع خودروهای بالای ۲۵۰۰ سسی پورشه رو به اسم ساکنان ابوموسی تنب بزرگ و تنب کوچک دادند اما چه کسانی از آنها استفاده کردند بجز یه عده افراد خاص.

بزرگترین کاری که برای مقابله با قاچاق شد

وی افزود: همچنین در موضوع مبارزه با قاچاق کالا ما بزرگترین کار را انجام دادیم، در ابتدا پروانه‌های کاغذی را حذف کردیم و به جای آن امروز پروانه الکترونیکی صادر می‌کنیم.

رییس کل گمرک تصریح کرد: شما ببینید سالیانه چه میزان از این پروانه‌های کاغذی رو جعل می‌کردند و با یک پروانه چند محموله را به عمق کشور منتقل می‌کردند، معروف بود دفاتر میدان منبع آب در بندر عباس که کارشان جعل پروانه های گمرکی بود و با یک مهارتی آنها را صادر می‌کردند که حتی شناسایی پروانه اصلی و جعلی بسیار سخت بود.

وی اضافه کرد: ما امروز این پروانه‌ها را الکترونیکی کردیم و دیگر کسی نمی‌تواند آنها را جعل کند. اینکه می‌گوییم حجم قاچاق در دولت یازدهم کم شده یک دلیلش همین است، شما ببینید الان هر روزه حدود ۱۰۰۰۰ مورد نیروی انتظامی استعمال الکترونیکی محموله‌ها را از ما می‌گیرد و ما در کمترین زمان ممکن پاسخ آنها را می‌دهیم.

معاون وزیر اقتصاد خاطرنشان کرد: گمرک در دولت یازدهم بزرگ‌ترین تحول در ۳ دهه گذشته را رقم زد. با بازگشتم به گمرک در سال ۱۳۹۲، تلاش برای مکانیزه کردن رویه های گمرکی را آغاز کردم، از سال ۱۳۹۳ سامانه جامع گمرکی کلید خورد و با یک حرکت پرشتاب از سیستم سنتی گمرک عبور کرده و کار گمرک الکترونیکی را آغاز کردیم.

وی افزود: اکنون بیش از ۹۵ درصد عملیات گمرکی از طریق سامانه جامع گمرکی و پنجره واحد تجارت فرامرزی انجام می‌شود، بنابراین بزرگترین دستاورد گمرک در دولت یازدهم را می‌توان گمرک دیجیتال عنوان کرد که این دستاورد در مدت ۳۵ سال پس از انقلاب از جمله بزرگترین تحولات گمرکی است.

کرباسیان گفت: البته باید بر این موضوع تاکید کنم که این دستاورد بزرگ با کمک دانش پژوهان بومی و به دست توانمند جوانان تحصیلکرده دانشگاه تهران به ثمر نهشته است.

نتیجه انتقاداتی که صورت گرفت

رییس کل گمرک با اشاره به اینکه زمانی که ما در حال آماده‌سازی سامانه جامع گمرکی بودیم بسیاری به ما انتقاد می‌کردند که زیرساخت های لازم برای آن آماده نیست، متذکر شد: واقعیت این است که اگر ما در انتظار زیر ساخت‌ها می‌ماندیم، ۱۰ سال دیگر هم سامانه جامع گمرکی را نداشتیم. از همان روزهای ابتدای دولت یازدهم بحث راه‌اندازی سامانه جامع گمرکی بود که با استفاده از توان دانش‌پژوهان و با مشارکت کارشناسان دفتر فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات گمرک ایران اجرایی شد.

وی افزود: بنابراین در راستای تکمیل گمرک الکترونیک و تکمیل روند هوشمندسازی فرآیند انجام تشریفات گمرکی پیاده‌سازی و اجرایی شد.

او با بیان اینکه یکی از مهم‌ترین کارکردهای سامانه جامع گمرکی و پنجره واحد تجارت فرامرزی این است که با اجرای این سامانه پروانه یا همان برگ سبز الکترونیکی شده است، یادآور شد: در واقع با حذف کاغذبازی‌ها، صدور پروانه گمرکی، منشا بسیاری از مشکلات و تخلفات گرفته شده بنابراین در فرایند صدور پروانه الکترونیک تبادل الکترونیک اطلاعات و اسناد میان سازمانهای و مراکزی مانند نیروی انتظامی و همچنین استعلام الکترونیکی انجام می‌شود.

او اضافه کرد: در عین حال این سامانه این قابلیت را برای

صادرکنندگان و واردکنندگان ایجاد کرده است که در هر ساعت از شبانه روز نسبت به پرکردن فرم اظهار نامه، تحویل الکترونیکی اسناد به گمرک اقدام کنند.

رییس کل گمرک با تاکید بر اینکه این اتفاق در قسمت ترانزیت نیز صورت بگیرد، عنوان داشت: این سامانه به صورت هوشمند کنترل‌های لازم در اظهار نامه‌ها و تعیین مسیر را اعمال می‌کند.

ساماندهی ارتباط در سامانه

وی ادامه داد: همچنین طرح کارشناس مجازی از جمله مهمترین اقدامات این سامانه است، در گذشته وجود ارتباط مستقیم میان کارشناس و ارباب رجوع وجود داشت و همین شائبه فساد در سیستم اداری را افزایش می‌داد.

کرباسیان با بیان اینکه با اجرای این سامانه، دیگر هیچ تفاوتی میان اظهار کننده‌ها وجود ندارد و سیستم به صورت خودکار انتخاب می‌کند و امر کارشناسی در اسرع وقت انجام می‌شود، یادآور شد: در واقع طرح کارشناسی مجازی از بسیاری از خطاها، تخلفات و مراجعات جلوگیری می‌کند. دریافت الکترونیک مانیفست، سامانه آنلاین ارزش، پنجره واحد مجازی، صندوق الکترونیکی از دیگر اقداماتی است که در سامانه گمرکی انجام می‌شود.

وی افزود: در عین حال، بدهی‌های گمرکی به صورت الکترونیک کنترل می‌شود، سامانه جامع بازبینی و حسابرسی پس از ترخیص تمامی اسناد را جمع‌آوری می‌کند و به صورت سیستمی بین کارشناسان بازبینی توزیع می‌کند که در این امر نیز شخصی دخیل نیست.

معاون وزیر اقتصاد با بیان اینکه در حال حاضر اعمال بخشنامه‌ها و مقرارت نیز به صورت الکترونیکی است و حتی بیمه‌ها در گمرک به صورت هوشمند فعالیت می‌کنند، گفت: از جمله مهمترین کارکردهای این سامانه، بخش کارنه تیر است که در این بخش اطلاعات مستقیم از کشورهای مبدا و مقصد دریافت می‌شود که تحت قرارداد تیر الکترونیک «E-TIR» اجرایی می‌شود.

او افزود: گمرک الکترونیک، انجام عملیات گمرکی را برای صادرکنندگان تسهیل کرده به این معنی که زمان ترخیص کالاها کوتاه‌تر شده و دیگر محصولات فساد پذیر مانند محصولات کشاورزی زمان زیادی را در گمرک نمی‌مانند و البته با حذف بروکراسی‌های اضافی بسیاری از رفت و

آمدها حذف شده است.

کاهش تشریفات گمرکی

رییس کل گمرک با اشاره به اینکه اخیراً درگمرک جلسات متعددی برای تولیدکنندگان مختلف گذاشته شده است تا آنها نظرات و دیدگاه های خود در خصوص گمرک الکترونیک را عنوان کنند ، اظهارداشت: با هماهنگی با تولیدکنندگان اقداماتی در جهت تسهیل صادرات انجام شود، در همین حال، مساله ورود موقت در بحث صادرات بسیار حائز اهمیت است و می‌تواند در کاهش قیمت تمام شده صادرات نقش موثری داشته باشد.

وی گفت: بنا براین گمرک ورود موقت را برای صادرکنندگان تسهیل کرده است. در عین حال، یکی از کارکردهای گمرک الکترونیک دوراظهاری صادرات است که با راه‌اندازی سامانه اظهار از راه دور هر صادرکننده می‌تواند در هر زمان از شبانه‌روز برای پر کردن فرم اظهارنامه و تحویل الکترونیکی اسناد به گمرک اقدام کند.

کرباسیان یادآورشد: بی نیازی به مراجعه حضوری صاحبان کالا و انجام تشریفات گمرکی به صورت غیرحضوری از جمله این موارد است، از دیگر قابلیت‌های سامانه در بخش صادرات انجام الکترونیکی بخشی از امور ارزیابی در محل و توزین و کنترل وسایل نقلیه حامل بار است.

او با تاکید بر اینکه هم اکنون دروازه مشترک تبادل الکترونیک اطلاعات میان ایران با چند کشور با هدف تسهیل و تسریع تشریفات گمرکی شکل گرفت ، تصریح کرد: اخیراً با گمرک ارمنستان تفاهم نامه همکاری‌های گمرکی به امضا رسید. پس از آن نیز با روسیه توافق کردیم دروازه مشترک الکترونیک ایجاد شود.

وی افزود: قبلاً با روسیه کانال سبزی را موافقت کرده بودیم که کالاهای صادراتی ایران به روسیه ، ۱۵ درصد تخفیف حقوق گمرکی از روسیه داشته باشد و ارزش کالاهای صادره و وارده را گمرکات دو کشور با هم تبادل کنند.

دروازه مشترک به اروپا

او با بیان اینکه در سفر نمایندگان گمرک به روسیه، فضای ایجاد تبادل الکترونیک اطلاعات ایجاد شده است، خاطرنشان کرد: عملاً دروازه

مشترک الکترونیک میان دو کشور درست می‌شود که یک کشور کالا را ارزیابی، بازدید و پروانه صادر می‌کند و دیگر لازم نیست تمامی اقدامات گمرکی در هر دو کشور انجام شود. به طور مثال در گمرک ایران ارزیابی و در گمرک روسیه کنترل می‌شود که البته این اقدامات بالعکس نیز انجام می‌شود.

وی اضافه کرد: در کشورهای اتحادیه اروپا نیز اینگونه عمل می‌شود و اگر کشوری ارزیابی و بررسی می‌کند، این اطلاعات برای کشورهای دیگر وجود دارد و نیازی به بررسی و ارزیابی مجدد در گمرکات دیگر کشورهای عضو اتحادیه نیست.

کرباسیان با بیان اینکه خوشبختانه پنجره تجارت گمرکی فرامرزی را ایجاد کرده‌ایم و در طول این مدت از طریق پنجره تجارت فرامرزی با آذربایجان و روسیه انجام می‌شود، عنوان داشت: اگر با چین، ترکیه و افغانستان هم شکل گیرد، فراتر از سرزمین ایران عمل خواهیم کرد.

وی اضافه کرد: همچنین اولین موافقتنامه همکاری های گمرکی بعد از برجام با فنلاند امضا شد که زمینه ساز انجام موافقتنامه های گمرکی با دیگر کشورهای عضو اتحادیه اروپا است. هیات مذاکره کننده اتریش و فرانسه در ماه جاری به ایران سفر می‌کنند و مذاکراتی خواهیم داشت.

رییس کل گمرک گفت: اگر گمرک براساس اصل کامله الوداد (most favored nation) با یکی از این کشورها به توافق برسد، می‌تواند با دیگر کشورها نیز همکاری داشته باشد.

او افزود: در عین حال، سازمان جهانی گمرک ایران را به عنوان نمونه موفق (best practices) شناخته و از ایران خواسته است که تجربیات خود را در زمینه گمرک دیجیتال در اختیار دیگر کشورها قرار دهد.

آمار قاچاق از مبادی رسمی و غیر رسمی

رییس کل گمرک با ذکر آمارهایی از حجم قاچاق کشف شده، گفت: در سال ۹۵ حجم قاچاق حدود ۱۲ میلیارد و ۶۰۰ میلیون دلار بود که از نظر ما همچنان حجم بزرگی است، اما این حجم نسبت به سال ۹۲، ۵۰ درصد کاهش یافته است.

وی افزود: در سال ۹۲، حجم قاچاق سالیانه کالا از ۲۵ میلیارد دلار به ۱۹ میلیارد و ۸۰۰ میلیون دلار در سال ۱۳۹۳ رسید و در سال ۱۳۹۴ به

۱۵ میلیارد و ۵۰۰ میلیون دلار کاهش یافت. به هر حال با وجود اینکه حجم قاچاق کاهش یافته اما ما همچنان این معضل را برای اقتصاد کشور تهدید می‌دانیم.

کرباسیان گفت: از طریق نظارت الکترونیک از طریق ایکس-ری و نصب پلمپ‌های الکترونیکی، اتصال سیستمی گمرک‌های اجرایی مبدا و مقصد، ایمن‌سازی رویه‌های گمرکی، امکان قاچاق از مبادی رسمی‌کاهش یافته چراکه نقش عامل انسانی در فرایندها و ارتباط مشتری با کارکنان به صورت حداقلی است.

به گفته ویدر سال ۱۳۹۲ حجم کشفیات ۹ هزار میلیارد ریال بود. در سال ۱۳۹۳ این میزان ۲ برابر (۱۸ هزار میلیارد ریال) شد و در سال ۱۳۹۴ به ۵۵ هزار میلیارد ریال رسید. در سال ۱۳۹۵، ۱۴۶ هزار میلیارد ریال قاچاق در سال ۱۳۹۵ کشف شد. در واقع توان کشف قاچاق در گمرک الکترونیک افزایش یافته است.